

MECHATRONICA IN WEST-VLAANDEREN

EINDRAPPORT

Juli 2012

Contact: Sabine Traen: sabine.traen@pomwvl.be
Nele Depestel: nele.depestel@pomwvl.be

MECHATRONICA IN WEST-VLAANDEREN

INHOUD

- 1. INLEIDING
- 2. AFBAKENING VAN DE SECTOR
- 3. LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING
 - 3.1. Loontrekkende tewerkstelling op 31 december 2010
 - 3.2. Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling tussen 31 december 2007 en 31 december 2010
 - 3.3. Loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse op 31 december 2010
- 4. ZELFSTANDIGEN
- 5. BEDRIJVEN
- 6. TOEGEVOEGDE WAARDE
- 7. SAMENVATTENDE TABELLEN
- 8. BESLUIT
- 9. BIJLAGETABELLEN
- 10. LITERATUUR

1. INLEIDING

West-Vlaanderen is de industriële regio van Vlaanderen bij uitstek. Het Nieuw Industrieel Beleid, dat door de Vlaamse Regering werd ontwikkeld, vindt in West-Vlaanderen dan ook een unieke voedingsbodem.

Daartegenover staat dat West-Vlaanderen ook gekenmerkt wordt door een sterk KMO-landschap. Deze ondernemingen hebben andere behoeften dan de grote 'lead plants'. Bijkomend vergt de ruimere economische, clustergerichte ontwikkeling in dergelijk KMO-landschap een aangepaste aanpak.

Teneinde de opportuniteiten van het Nieuw Industrieel Beleid en de erin geconcipeerde Fabrieken voor de Toekomst in West-Vlaanderen vorm te geven, werd vanuit de Provincie en haar ontwikkelingsmaatschappij, de POM West-Vlaanderen, een specifiek concept van Fabriek voor de Toekomst ontwikkeld. Dit concept wordt toegepast op die clusters die op basis van bottom up en top down onderzoek als potentieel én minstens Vlaams relevant naar voren kwamen. Het betreft (1) nieuwe en intelligente materialen en producten/industrial design, (2) voeding en (3) cleantech – blue energy.

Veel actoren misten in deze tekening intuïtief 'de metaal', inzonderheid mechatronica. Vanuit Econopolis wordt deze, voor West-Vlaanderen inderdaad belangrijke sector, als ondersteunend ten aanzien van voormelde clusters beschouwd, eerder dan een aparte cluster met een eigen dynamiek te vormen. Niettemin is het belangrijk deze sector in kaart te brengen, in het bijzonder net omwille van het interdisciplinaire karakter ervan. Is West-Vlaanderen inderdaad ook op vlak van mechatronica een voorloper? En waar is de kern van deze sector dan te situeren? Onderhavige studie biedt op deze vragen een antwoord.

Deze studie maakt geen beleidskeuzes. Ze brengt de sector in kaart, als eerste stap in een verder proces. Dit verder proces dient uit te maken of (een deel van) het concept van Fabriek voor de Toekomst kan worden toegepast op deze sector en, in voorkomend geval, waar de klemtoon wordt gelegd. De studie maakt immers duidelijk dat West-Vlaanderen ook op dit domein een vrij grote diversiteit kent. De ene regio wordt gedomineerd door een zeer beperkt aantal grote spelers, die het totaalplaatje beïnvloeden, de andere regio wordt dan weer gekenmerkt door een zeer fijnmazige verspreiding van mechatronica in alle geledingen van de bedrijfswereld.

Deze studie is een realisatie van de POM West-Vlaanderen, afdeling Data, Studie & Advies, met dank aan Agoria en Flanders' Mechatronics Technology Centre (FMTC) voor wat betreft de afbakening van de sector.

2. AFBAKENING VAN DE SECTOR

De afbakening van de mechatronica bleek geen eenvoudige opdracht en niet éénduidig.

In het algemeen wordt de mechatronica omschreven als een interdisciplinaire benadering van de werktuigbouwkunde, de elektrotechniek en intelligente computertechniek. Agoria omschrijft de mechatronica als 'de sector van de machinebouwers, de fabrikanten van productie-installaties en de onderdelen hiervan'.

Na consultatie van zowel Agoria Mechatronica als Flanders' Mechatronics Technology Centre (FMTC), kwamen we tot de vaststelling dat zowel een topdown als een bottom-up benadering van de mechatronicasector op basis van de nace-nomenclatuur niet tot een 100% sluitende afbakening van de sector leidt.

Voor de afbakening van de sector 'mechatronica' gebruikten we de nace-nomenclatuur 2008.

Bij de bottom-up-benadering probeerden we de sector af te bakenen aan de hand van de nace-codes van verschillende vooraanstaande en grote West-Vlaamse mechatronicabedrijven¹. De tekortkomingen van deze methode bleken te zijn dat:

- niet alle bedrijven binnen deze nace-codes effectief tot de mechatronica behoren;
- bepaalde nace-codes op die manier uit de boot vielen omdat er zich geen groot West-Vlaams mechatronicabedrijf in situeert.

Om de bottom-up benadering sluitend te maken moesten alle West-Vlaamse metaalbedrijven nagegaan worden. Dit bleek binnen deze opdracht onhaalbaar voor de West-Vlaamse, laat staan Vlaamse bedrijven (voor de vergelijking van de West-Vlaamse mechatronicasector met de Vlaamse sector).

Bij de topdown-benadering bekeken we op basis van de omschrijving van de nace-codes welke activiteit binnen de metaalsector wel of niet kan beschouwd worden als mechatronica. Ook deze methode bleek niet sluitend, want:

- enerzijds te eng omdat sommige bedrijven uit andere sectoren ook mechatronica-activiteiten uitoefenen;
- anderzijds te breed omdat niet alle bedrijven binnen een bepaalde nace-code ook daadwerkelijk mechatronica-activiteiten uitoefenen.

Uiteindelijk leidde een combinatie van de bottom-up met de topdown methode tot volgende afbakening van de mechatronicasector:

- 26.1 - Vervaardiging van elektronische onderdelen en printplaten
 - 26.5 - Vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur
 - 26.6 - Vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur
 - 27.9 - Vervaardiging van andere elektrische apparatuur
-

¹ Deze methode werd gebruikt door WES in de studie 'Stand van zaken van de kennisgedreven creatieve economie Zuid-West-Vlaanderen' (2011) voor de afbakening van de mechatronica in Zuid-West-Vlaanderen.

- 28.1 - Vervaardiging van machines en apparaten voor algemeen gebruik
- 28.2 - Vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik
- 28.3 - Vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw
- 28.4 - Vervaardiging van niet-verspanende machines voor de metaalbewerking en van gereedschapswerktuigen
- 28.9 - Vervaardiging van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden

Onze uiteindelijke - deels theoretische, deels praktische - afbakening van de sector kan verschillen van de intuïtieve afbakening van de sector. De bezorgdheid dat sommige bedrijven hierdoor niet tot de analyse behoren, kan als volgt worden tegemoetgekomen:

- de afbakening van de mechatronica is voor elke regio dezelfde. Indien metaalbedrijven met een bepaalde activiteit niet tot de mechatronica behoren, is dit in elke regio van West-Vlaanderen zo;
- bij de analyse wordt ook de nodige aandacht geschonken aan de totale metaalsector en de verschillen per regio. Tevens geven we aan welke de grote metaalbedrijven zijn per regio die niet tot onze afbakening van de mechatronica behoren.

Naast de opmerking met betrekking tot de afbakening van de sector, gelden nog twee andere belangrijke opmerkingen.

Ten eerste is er, door veranderingen in de nomenclatuur, een trendbreuk in 2007. Hierdoor konden we geen tijdreeksen maken die 2007 overbruggen. Bij de analyse van evoluties nemen we daarom 2007 als beginjaar.

Ten tweede vielen we bij het onderzoek terug op twee verschillende bronnen met aanvankelijk als resultaat twee verschillende cijfers over het aantal entiteiten in de mechatronica. De eerste bron was de gedecentraliseerde statistiek van de RSZ voor een analyse van de loontrekkende tewerkstelling op vestigingsniveau. De tweede bron was de dvd Belfirst van Bureau van Dijk voor een analyse van de toegevoegde waarde op ondernemingsniveau.

De twee belangrijkste verklaringen voor de verschillen in aantal entiteiten tussen de twee bronnen zijn:

- de eenheid van de RSZ-statistiek is de vestiging, waar dit in Belfirst de onderneming is. Een onderneming kan meerdere vestigingen hebben. Sommige ondernemingen hebben bovendien hun zetel en vestiging(en) in een verschillende provincie of binnen de provincie in een verschillende regio en worden bijgevolg in beide statistieken bij een verschillende provincie of regio geteld;
- de nace-code die een bedrijf toegewezen krijgt verschilt in sommige gevallen tussen de RSZ-statistiek en Belfirst waardoor sommige ondernemingen volgens de ene statistiek wel en volgens de andere statistiek niet tot de mechatronica behoren².

² In hoofdstuk 6 (toegevoegde waarde) beschrijven we hoe we met deze discrepantie zijn omgegaan.

3. LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING

3.1. Loontrekkende tewerkstelling op 31 december 2010

Bij de opmaak van deze studie dateerden de meest actuele cijfers over de loontrekkende tewerkstelling van 31 december 2010.

Op 31 december 2010 telde de mechatronica in West-Vlaanderen 12.074 loontrekkenden. West-Vlaanderen heeft daarmee een aandeel van 40,9% in de Vlaamse mechatronica (zie tabel 3.1).

De mechatronica is een belangrijke subsector van de West-Vlaamse industrie. De tewerkstelling in de mechatronica is goed voor 13,9% van de tewerkstelling in de West-Vlaamse industrie. In het Vlaamse Gewest bedraagt deze verhouding 7,7%. De aandelen van de mechatronica binnen de totale tewerkstelling bedragen 3,0% in West-Vlaanderen en 1,4% in het Vlaamse Gewest. Vandaar bedraagt de specialisatiegraad³ van de West-Vlaamse mechatronica 218,5%.

Tabel 3.1: Loontrekkende tewerkstelling in de mechatronica, metaalsector, industrie en totale economie, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2010.

Regio's	Mechatronica	Metaal	Industrie	Totaal
Brugge	4.681	6.840	13.742	103.069
Midden-West-Vlaanderen	1.412	7.196	28.206	89.345
Oostende	1.393	1.858	4.450	39.477
Westhoek	1.765	3.960	12.473	62.010
Zuid-West-Vlaanderen	2.823	9.952	27.891	112.350
West-Vlaanderen	12.074	29.806	86.762	406.251
Vlaams Gewest	29.517	137.142	384.129	2.170.097
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaams Gewest	40,9%	21,7%	22,6%	18,7%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Binnen West-Vlaanderen situeert de grootste tewerkstelling in de mechatronica zich in Brugge met 4.681 loontrekkenden. Dat is een aandeel van 38,8%. Op de tweede plaats komt Zuid-West-Vlaanderen met 2.823 loontrekkenden of 23,4%. Daarna volgen de Westhoek, Midden-West-Vlaanderen en Oostende.

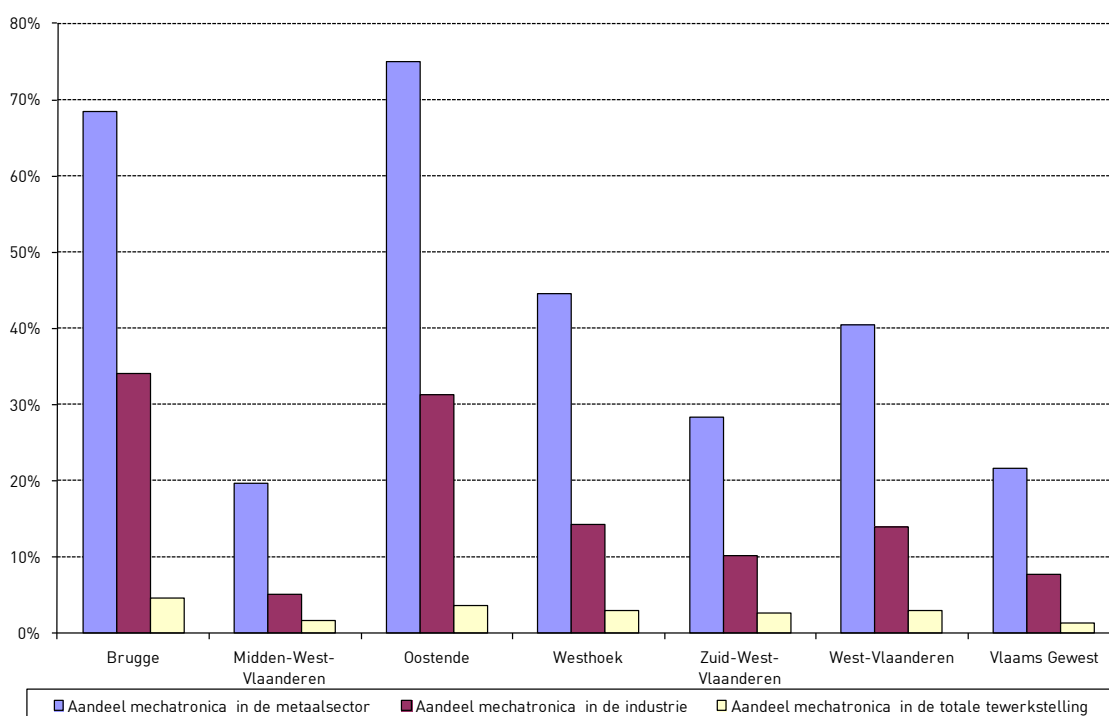
In Oostende en Brugge komt meer dan de helft van de tewerkstelling in de metaalsector op naam van de mechatronica (respectievelijk 75,0% en 68,4%) (zie figuur 3.1). In de Westhoek bedraagt het aandeel 44,6%. In Zuid- en Midden-West-Vlaanderen zijn de aandelen een stuk lager, namelijk 28,4% en 19,6%.

Wanneer we kijken naar het belang van de mechatronica binnen de industriële tewerkstelling van de regio, komt Brugge op de eerste plaats met een aandeel van 34,1%. Oostende komt op de tweede plaats met een aandeel van 31,3%. In de Westhoek, Zuid- en Midden-West-Vlaanderen zijn de aandelen heel wat kleiner (respectievelijk 14,2%, 10,1% en 5,0%).

³ De specialisatiegraad van de West-Vlaamse mechatronica wordt berekend door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse mechatronica in de West-Vlaamse totale tewerkstelling te delen door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de Vlaamse mechatronica in de Vlaamse totale tewerkstelling.

De specialisatiegraad van de regio's ten opzichte van het Vlaamse Gewest inzake mechatronica is het grootst in Brugge (333,9%). De kleinste specialisatiegraad is voor Midden West-Vlaanderen (116,2%), maar er is nog altijd sprake van een specialisatie.

Figuur 3.1: Aandeel van loontrekkende tewerkstelling in de mechatronica in de metaalsector, in de industrie en in de totale loontrekkende tewerkstelling van de regio's, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 31 december 2010.

Bron: RSZ, Verwerking, Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3.2. Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling tussen 31 december 2007 en 31 december 2010

Zoals eerder gezegd, analyseren we de evolutie vanaf eind 2007.

In de periode 2007-2010 gingen in de West-Vlaamse mechatronica 1.362 jobs verloren, in Vlaanderen als geheel waren er dat 2.792. In relatieve termen was de afname in West-Vlaanderen groter dan in het Vlaamse Gewest, namelijk -10,1% tegenover -8,6% (zie tabel 3.2). De relatieve afname was – wat West-Vlaanderen betreft – groter dan de afname in de totale metaalsector of in de industrie. In het Vlaamse Gewest daalde de tewerkstelling in de mechatronica minder sterk dan in de metaalsector, maar sterker dan in de industrie. De totale loontrekkende tewerkstelling steeg in de periode 2007-2010 met 0,8% in West-Vlaanderen en met 1,4% in het Vlaamse Gewest.

Tabel 3.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de mechatronica, metaalsector, industrie en totale economie, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2007-2010.

Regio's	Mechatronica	Metaal	Industrie	Totaal
Brugge	-5,0%	-10,1%	-8,1%	+2,1%
Midden-West-Vlaanderen	-18,2%	-9,6%	-7,1%	+0,8%
Oostende	-0,1%	-5,1%	-8,7%	-1,1%
Westhoek	-24,5%	-7,7%	-6,6%	+1,2%
Zuid-West-Vlaanderen	-7,5%	-3,0%	-9,9%	+0,1%
West-Vlaanderen	-10,1%	-7,1%	-8,2%	+0,8%
Vlaams Gewest	-8,6%	-13,0%	-8,0%	+1,4%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De loontrekkende tewerkstelling in de mechatronica hield in de periode 2007-2010 het best stand in Oostende en Brugge. De Westhoek en Midden-West-Vlaanderen werden geconfronteerd met de grootste relatieve afnames.

3.3. Loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse op 31 december 2010

In wat volgt bekijken we of de loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse mechatronica zich situeert in grote, dan wel kleine vestigingen en of er grote verschillen zijn naargelang de regio (zie tabel 3.3).

Tabel 3.3: Verdeling van het aantal vestigingen en de loontrekkende tewerkstelling in de mechatronica naar grootteklasse in de West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 31 december 2010.

Regio's	Aantal vestigingen				Loontrekkende tewerkstelling			
	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew	Tot	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew	Tot
Brugge	35	7	3	45	457	813	3.411	4.681
Midden-West-Vlaanderen	74	6	0	80	961	451	0	1.412
Oostende	10	0	1	11	70	0	1.323	1.393
Westhoek	26	7	2	35	380	671	714	1.765
Zuid-West-Vlaanderen	60	9	2	71	918	918	987	2.823
West-Vlaanderen	205	29	8	242	2.786	2.853	6.435	12.074
Vlaams Gewest	633	80	20	733	7.907	8.170	13.440	29.517

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

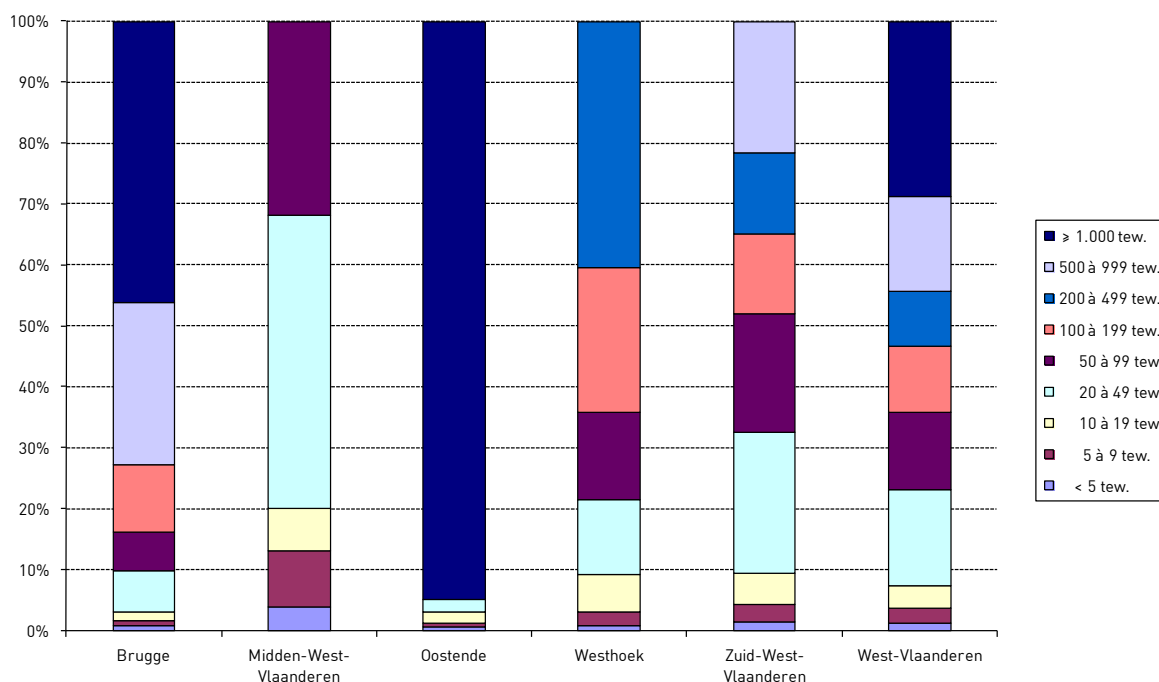
De 12.074 loontrekkenden in de West-Vlaamse mechatronica zijn tewerkgesteld in 242 vestigingen. Dat betekent dat een vestiging gemiddeld net geen 50 loontrekkenden in dienst heeft (49,9), wat meer is dan een gemiddelde mechatronicavestiging in Vlaanderen (40,3). Deze gemiddelde grootte verschilt aanzienlijk tussen de regio's en varieert van 126,6 loontrekkenden in de gemiddelde vestiging van Oostende en 104,0 in Brugge tot 50,4, 39,8 en 17,7 in respectievelijk de Westhoek, Zuid- en Midden West-Vlaanderen.

Deze verschillen zijn niet zo verwonderlijk als je ziet dat Brugge drie vestigingen telt met meer dan 200 tewerkgestelden die samen goed zijn voor 3.411 loontrekkenden of 72,9% van de loontrekkende tewerkstelling in de Brugse mechatronica. In Oostende situeert de tewerkstelling in de mechatronica zich bijna integraal in één groot bedrijf. Aan de andere kant heb je Midden-West-Vlaanderen waar er geen vestigingen zijn met meer dan 200 tewerkgestelden en 68,1% van de loontrekkende tewerkstelling zich situeert in vestigingen met minder dan 50 tewerkgestelden. In Zuid-West-Vlaanderen zorgen de kleine ondernemingen, de middelgrote en de grote ondernemingen elk voor een nagenoeg even groot aandeel van de loontrekkende tewerkstelling.

De concentratie van de mechatronicabedrijven is in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen het grootst. Deze regio's huisvesten respectievelijk 33,1% en 29,3% van het aantal West-Vlaamse bedrijven in de sector. Brugge en de Westhoek hebben aandelen van respectievelijk 18,6% en 14,5%. Oostende sluit de rij met een aandeel van 4,5%.

De verschillen naar grootte van de vestigingen tussen de regio's worden nog duidelijker in figuur 3.2, waar de loontrekkende tewerkstelling verdeeld wordt over negen grootteklassen. In Brugge en Oostende situeert het overgrote deel van de loontrekkende tewerkstelling in de mechatronica zich in ondernemingen met meer dan 1.000 tewerkgestelden. In Midden West-Vlaanderen is er geen enkele vestiging met meer dan 100 werknemers.

Figuur 3.2: Verdeling van de loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse in de mechatronica, West-Vlaamse regio's en West-Vlaanderen, 31 december 2010.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.4 geeft dezelfde cijfers weer als tabel 3.3, maar dan voor de metaalsector in haar geheel.

In de metaalsector situeert 45,3% van de loontrekkende tewerkstelling zich in grote ondernemingen. In de mechatronica was dat 53,3%. In Brugge zorgen de grote ondernemingen voor het grootste aandeel van de tewerkstelling in de metaalsector. In Oostende en Zuid-West-Vlaanderen is dat ook het geval. Eerder zagen we bij de mechatronica een gelijke verdeling van de loontrekkende tewerkstelling over kleine, middelgrote en grote ondernemingen in Zuid-West-Vlaanderen. Die gelijke spreiding zien we nu wel in de Westhoek voor de metaalsector. In Midden-West-Vlaanderen zien we, net zoals bij de mechatronica een overwicht van de kleine en middelgrote ondernemingen. Net zoals in de mechatronica blijken Midden- en Zuid-West-Vlaanderen het grootste aantal vestigingen te tellen in de metaalsector. Deze twee regio's zijn goed voor meer dan 60% van de West-Vlaamse metaalvestigingen.

Tabel 3.4: Verdeling van het aantal vestigingen en de loontrekkende tewerkstelling in de metaalsector naar grootteklasse in de West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 31 december 2010.

Regio's	Aantal vestigingen				Loontrekkende tewerkstelling			
	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew	Tot	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew	Tot
Brugge	122	13	5	140	1.152	1.336	4.352	6.840
Midden-West-Vlaanderen	306	25	5	336	3.048	2.377	1.771	7.196
Oostende	46	2	1	49	295	240	1.323	1.858
Westhoek	129	16	3	148	1.415	1.307	1.238	3.960
Zuid-West-Vlaanderen	209	27	9	245	2.514	2.614	4.824	9.952
West-Vlaanderen	812	83	23	918	8.424	7.874	13.508	29.806
Vlaams Gewest	3.150	307	106	3.563	33.047	29.327	74.768	137.142

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In tabel 3.5 vergelijken we de mechatronica met de industrie. Waar in de West-Vlaamse mechatronica 53,3% van de loontrekkers in grote vestigingen werkt, is dat in de globale industrie 33,7%. Zoals eerder aangehaald zijn Brugge en Oostende verantwoordelijk voor dit hoge percentage in West-Vlaanderen. In vergelijking met West-Vlaanderen is het aandeel van de grote vestigingen in de Vlaamse mechatronica kleiner en in de Vlaamse industrie groter.

Vergelijking van de verdeling van de industriële tewerkstelling naar grootteklasse en regio toont dat Oostende en de Westhoek verantwoordelijk zijn voor de grootste aandelen tewerkstelling in kleine ondernemingen. De Westhoek en Midden-West-Vlaanderen zorgen voor de grootste aandelen tewerkstelling in middelgrote ondernemingen. Brugge en Zuid-West-Vlaanderen zijn goed voor de grootste aandelen in grote ondernemingen.

Tabel 3.5: Verdeling van de loontrekkende tewerkstelling in de mechatronica en de industrie volgens grootte van de vestiging in de West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 31 december 2010.

Regio's	Mechatronica			Industrie		
	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew
Brugge	9,8%	17,4%	72,9%	30,7%	29,7%	39,6%
Midden-West-Vlaanderen	68,1%	31,9%	0,0%	30,7%	36,2%	33,1%
Oostende	5,0%	0,0%	95,0%	37,7%	32,6%	29,7%
Westhoek	21,5%	38,0%	40,5%	34,6%	39,3%	26,0%
Zuid-West-Vlaanderen	32,5%	32,5%	35,0%	33,7%	30,7%	35,6%
West-Vlaanderen	23,1%	23,6%	53,3%	32,6%	33,7%	33,7%
Vlaams Gewest	26,8%	27,7%	45,5%	27,9%	27,1%	44,9%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

4. ZELFSTANDIGEN

In vergelijking met de loontrekkende tewerkstelling is het aantal zelfstandigen in de mechatronica minimaal. Op 31 december 2010 ging het in West-Vlaanderen om 128 zelfstandigen in hoofdberoep (inclusief zelfstandigen actief na pensioenleeftijd), 3 in bijberoep en 12 helpers. Deze groep maakt 24,1% uit van de zelfstandigen en helpers in de West-Vlaamse metaalsector en 2,2% van de zelfstandigen en helpers in de West-Vlaamse industrie.

Net zoals bij de loontrekkenden, is ook bij de zelfstandigen het aandeel van de West-Vlaamse mechatronica in de Vlaamse mechatronica heel groot. In Vlaanderen zijn er 236 zelfstandigen in hoofdberoep, 10 in bijberoep en 16 helpers. Het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen bedraagt dus 54,6% (bij de loontrekkenden was dat 40,9%).

Tabel 4.1 toont hoe de zelfstandigen in de mechatronica verdeeld zijn over de West-Vlaamse regio's. Zuid-West-Vlaanderen heeft het grootste aandeel, gevolgd door Midden-West-Vlaanderen, de Westhoek en Brugge. In Oostende is het aantal bijzonder laag.

Tabel 4.1: Zelfstandigen in de mechatronica, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2010.

Regio's	Zelfstandigen in hoofdberoep (a)	Zelfstandigen in bijberoep	Helpers	Totaal
Brugge	26	0	2	28
Midden-West-Vlaanderen	31	1	5	37
Oostende	7	0	0	7
Westhoek	28	1	0	29
Zuid-West-Vlaanderen	36	1	5	42
West-Vlaanderen	128	3	12	143
Vlaams Gewest	236	10	16	262

(a) Inclusief zelfstandigen actief na pensioenleeftijd.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Het aantal zelfstandigen en helpers in de West-Vlaamse mechatronica is goed voor 24,1% van het aantal zelfstandigen en helpers in de West-Vlaamse metaalsector. In vergelijking met de statistiek van de loontrekkenden – waar dit aandeel 40,5% was – is dit dus een aanzienlijk kleiner percentage.

5. BEDRIJVEN

In wat voorafging kon u al lezen hoe het totale aantal vestigingen, de loontrekkende tewerkstelling en het aantal zelfstandigen in de mechatronica verspreid zijn over de West-Vlaamse regio's. In wat volgt tonen we de geografische spreiding van de mechatronica in West-Vlaanderen en de vijf West-Vlaamse regio's op kaart. Tevens is een kaart opgenomen met de situering van alle West-Vlaamse metaalbedrijven en specifieke aanduiding van de bedrijven in de mechatronica. Daarna geven we per West-Vlaamse regio de tien grootste vestigingen op basis van de loontrekkende tewerkstelling in de mechatronica weer met opgave van hun grootteklasse en de gerealiseerde toegevoegde waarde van de volledige onderneming in het jaar 2010. De cijfers van 1 tot 10 op de kaarten per regio verwijzen naar deze rangschikking. Ook de grote metaalbedrijven die niet tot onze afbakening van de mechatronica behoren, komen in dit hoofdstuk aan bod.

In de bijlage van dit rapport vindt u bijkomend een overzichtstabel voor West-Vlaanderen met de rangschikking van de 100 grootste mechatronicabedrijven in West-Vlaanderen volgens loontrekkende tewerkstelling. Eveneens in de bijlage is een top 100 van de West-Vlaamse metaalbedrijven opgenomen waarin de mechatronicabedrijven – weerom volgens onze afbakening – opgelicht zijn.

Hierna beschrijven we enkele opmerkelijke vaststellingen op basis van de kaarten en de (bijlage)tabellen met betrekking tot de verdeling van de mechatronica en de metaalsector over de regio's van West-Vlaanderen en over de aanwezigheid van de mechatronica binnen de metaalsector per regio.

In de top 100 van West-Vlaamse metaalbedrijven komen er 37 mechatronicabedrijven voor, in de top 10 zijn er dat vijf. De twee grootste West-Vlaamse metaalbedrijven zijn tevens bedrijven uit de mechatronica, namelijk CNH te Zedelgem en Daikin te Oostende. Tevens in de top 10 vinden we Tyco te Oostkamp, Michel van De Wiele te Kortrijk en Spicer Off Highway te Brugge.

Bedrijven uit de top 10 van de metaalsector die niet tot de mechatronica behoren zijn Bekaert te Zwevegem, Barco met vestigingen te Kortrijk en Kuurne, Bombardier te Brugge en Proferro te Ieper.

Wanneer we de top van metaalbedrijven per regio bekijken, zien we verschillen per regio.

In de Westhoek situeren zich maar liefst acht mechatronicabedrijven in de top 10 van de metaalsector. De enige twee niet-mechatronicabedrijven in de top 10 zijn Proferro en Melexis (beiden te Ieper).

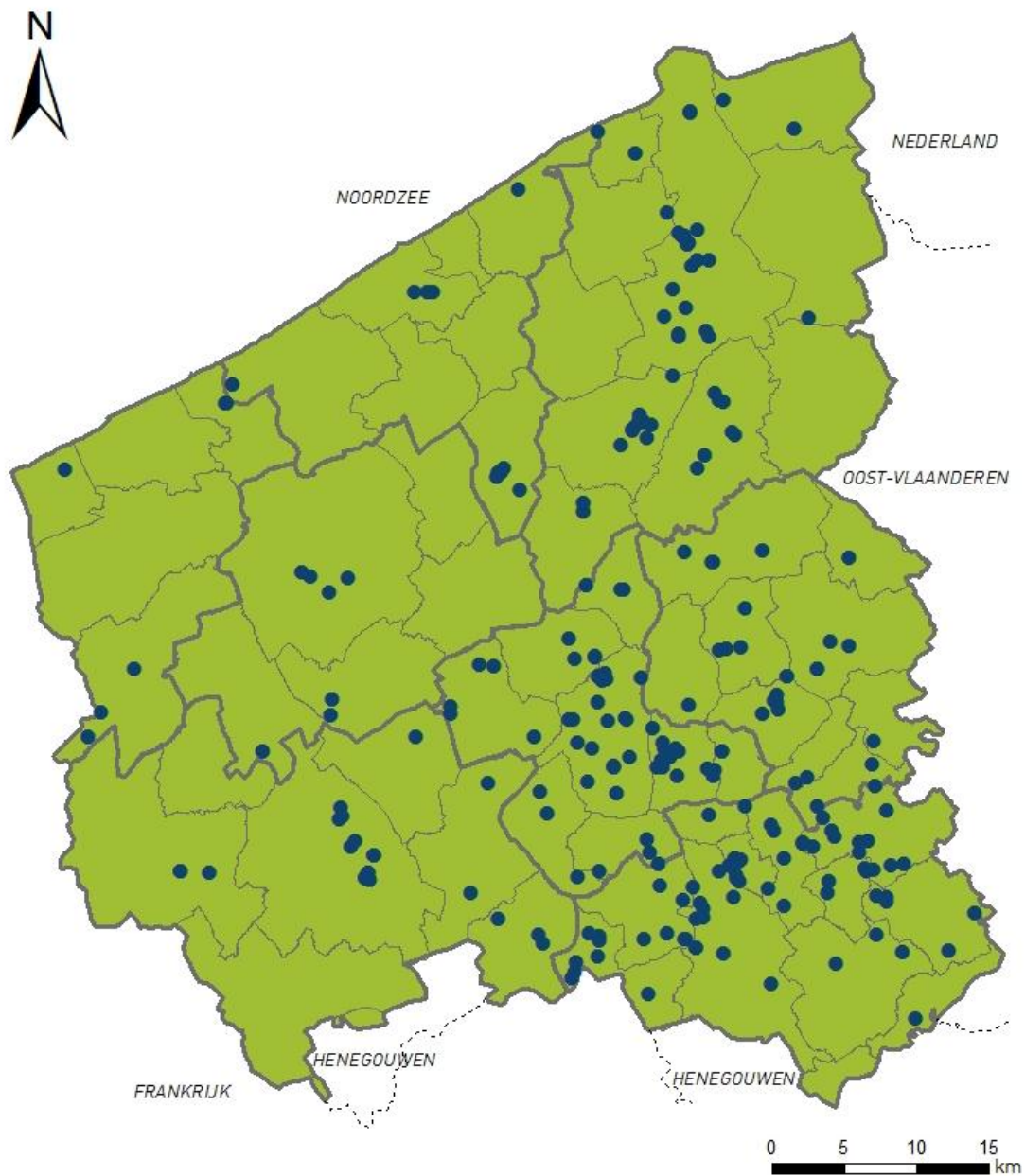
In Midden-West-Vlaanderen situeert het eerste mechatronicabedrijf zich pas op de veertiende plaats in de rangschikking van metaalbedrijven. We zagen eerder dat er in Midden West-Vlaanderen geen enkele grote mechatronica-onderneming is. De grote metaalbedrijven uit deze regio situeren zich dus in andere subsectoren van de metaalnijverheid. We spreken over bedrijven als Sadef, VDL Jonckheere, Bekaert, Mol Cy, Joris Ide, Remi Claeys, enz.

Ook in Brugge bestaat de meerderheid van de top 10 metaalbedrijven uit mechatronicabedrijven. Er zijn er zes: CNH, Tyco, Spicer Off Highway, Cassidian, Packo Inox en Watteeuw. Grote Brugse metaalbedrijven zoals Bombardier, Philips, Wema en Jaegerson behoren niet tot de in deze studie gehanteerde definitie van de mechatronica en vervolledigen de top 10 van metaalbedrijven.

In de regio Oostende zijn er slechts 10 bedrijven met loontrekkende tewerkstelling in de mechatronica actief. 95% van de tewerkstelling in de mechatronica komt op naam van Daikin. De overige negen bedrijven zijn goed voor de resterende 5%. Daikin voert ook de lijst aan van metaalbedrijven in Oostende. In totaal staan er drie mechatronicabedrijven in de top 10 van metaalbedrijven. Het enige bedrijf dat nog een aanzienlijke tewerkstelling vertegenwoordigt in de Oostendse metaalnijverheid is Mutoh.

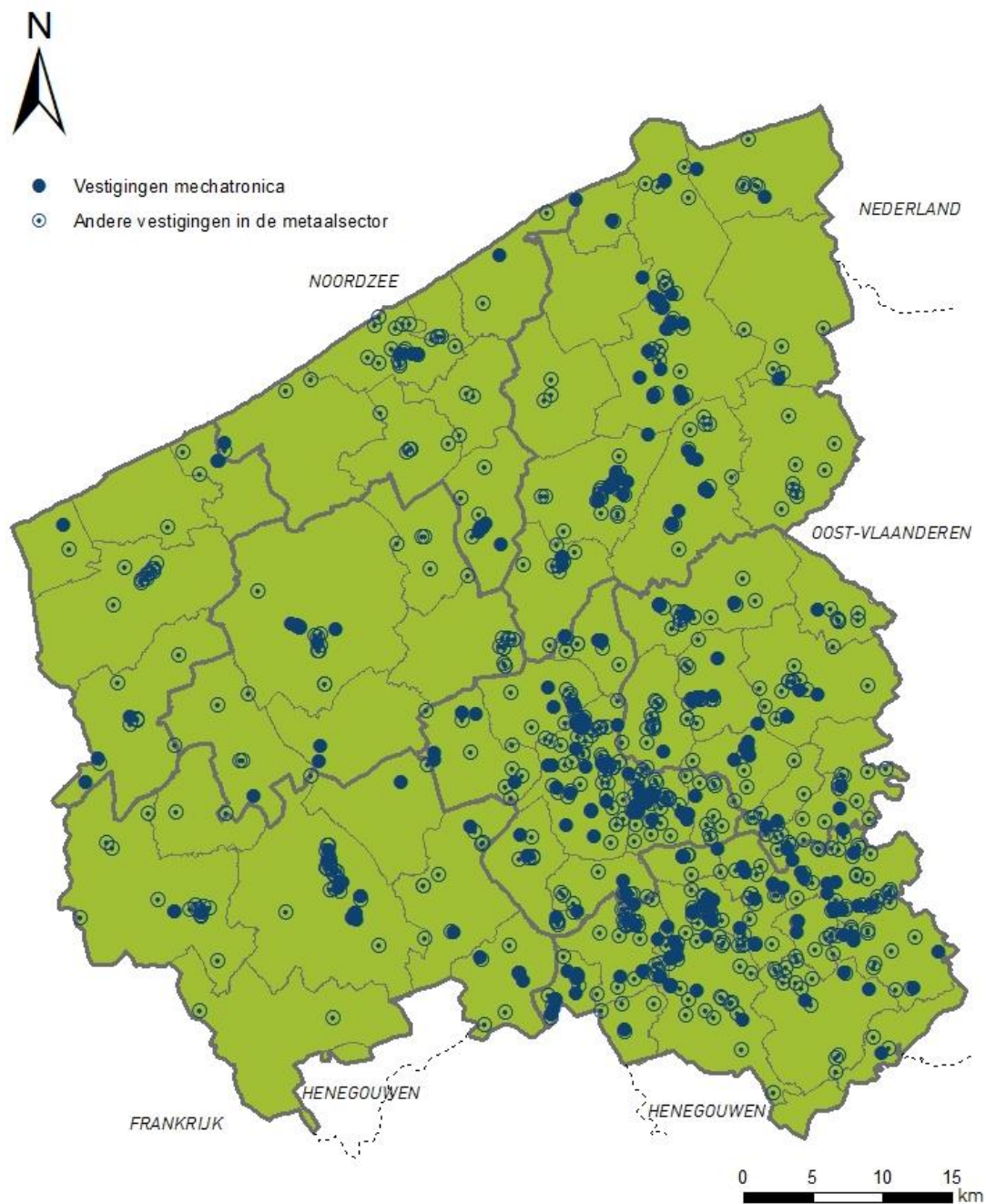
Tot slot bevinden zich in Zuid-West-Vlaanderen drie mechatronicabedrijven in de top 10 van de metaalsector van de regio, namelijk Michel Van de Wiele, LVD Company en Coopman Liften. Grote metaalbedrijven als Bekaert, Barco, Betafence, Isocab en Renson vervolledigen de top 10 van metaalbedrijven in Zuid-West-Vlaanderen.

Kaart 5.1: Geografische spreiding van de vestigingen in de mechatronica, West-Vlaanderen, 31 december 2010.

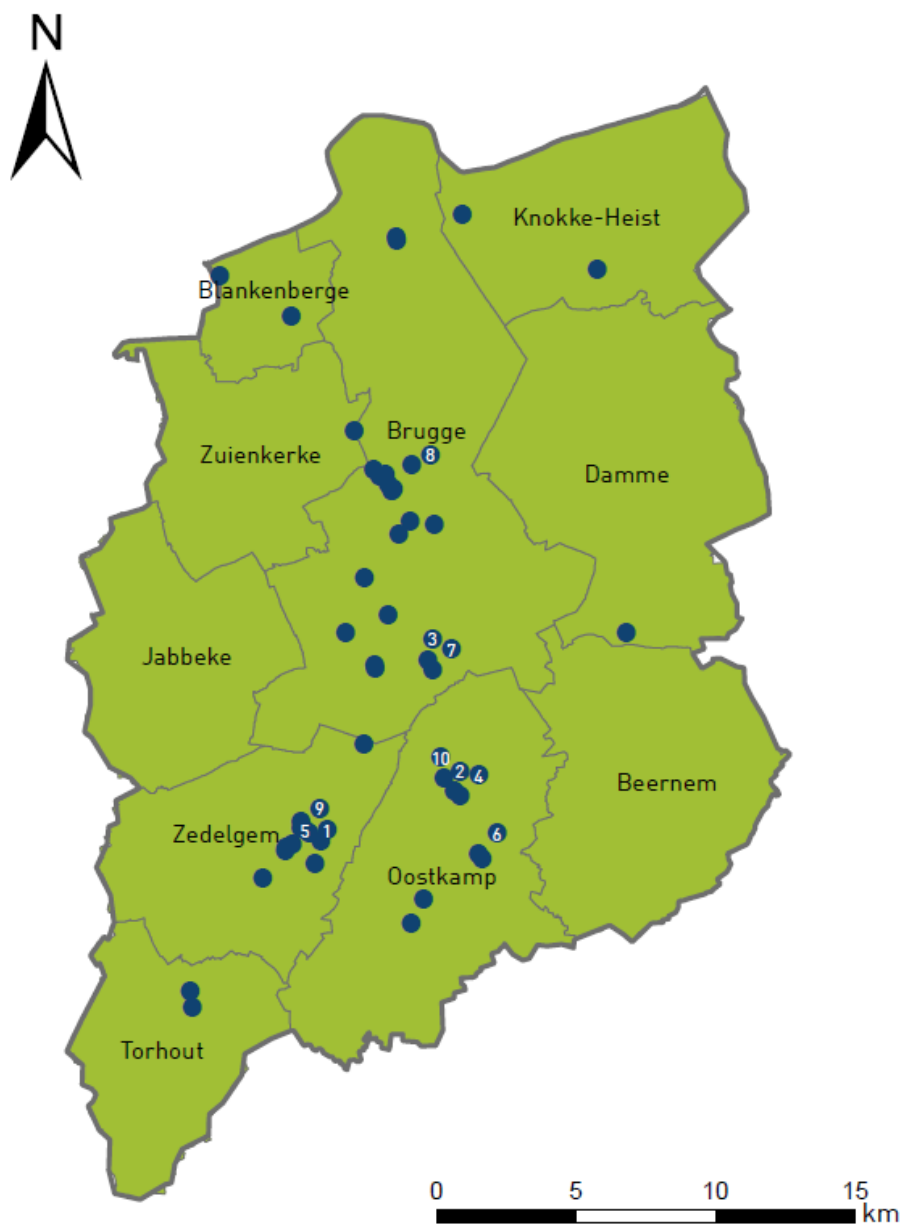
Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPP0, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 5.2: Geografische spreiding van de vestigingen in de metaalsector, West-Vlaanderen, 31 december 2010.

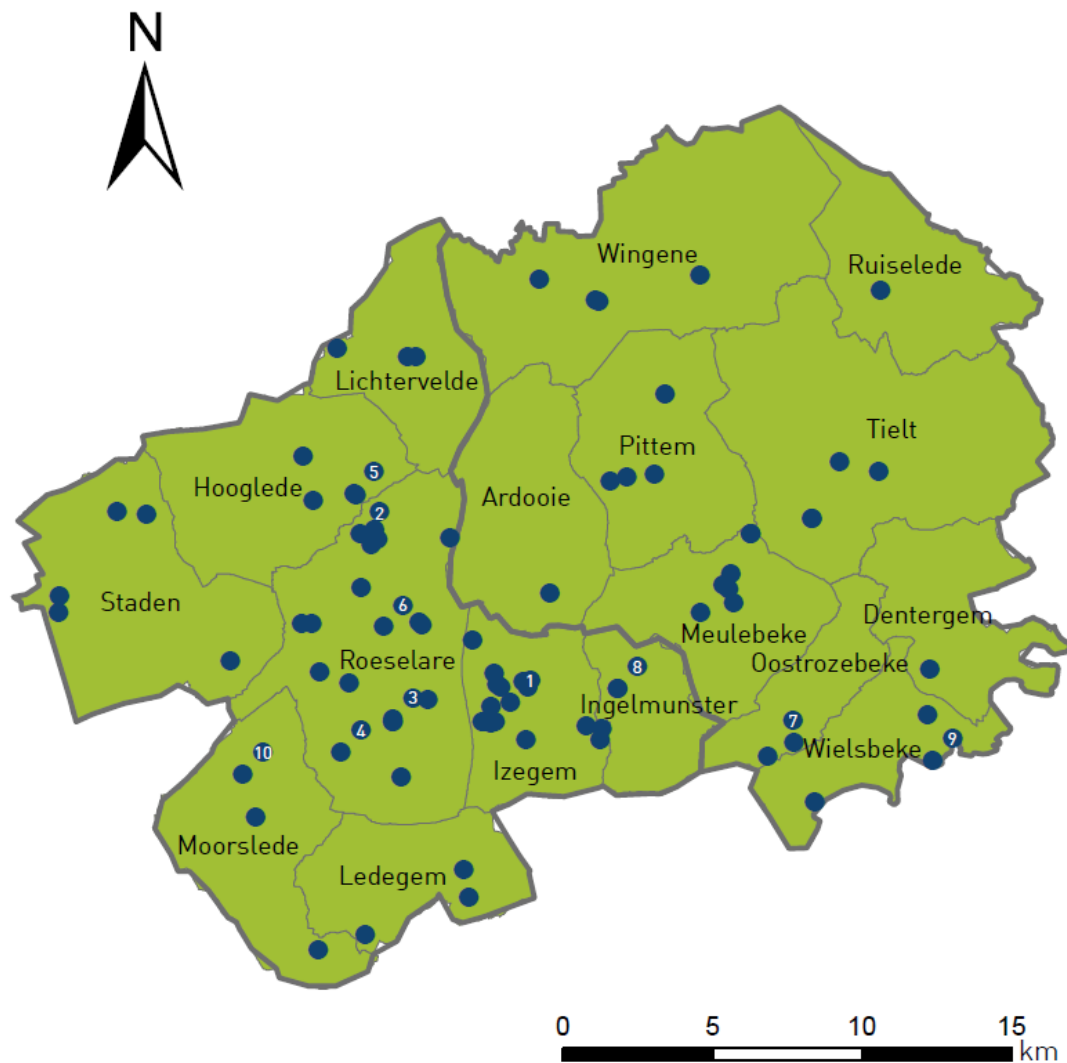
Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPP0, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 5.3: Geografische spreiding van de vestigingen in de mechatronica, regio Brugge, 31 december 2010.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPP0, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 5.4: Geografische spreiding van de vestigingen in de mechatronica, regio Midden-West-Vlaanderen, 31 december 2010.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 5.5: Geografische spreiding van de vestigingen in de mechatronica, regio Oostende, 31 december 2010.

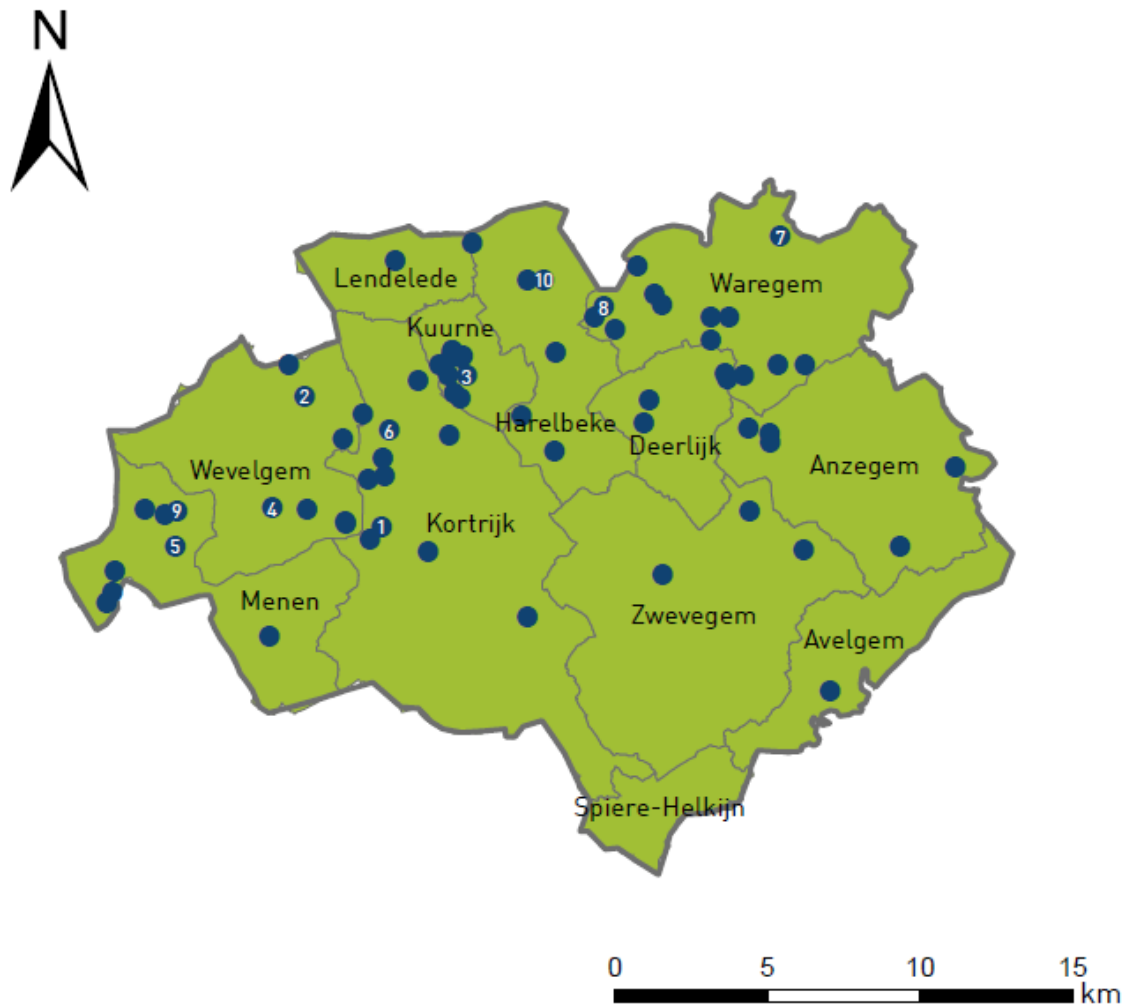
Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPP0, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 5.6: Geografische spreiding van de vestigingen in de mechatronica, regio Westhoek, 31 december 2010.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, **Verwerking:** Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 5.7: Geografische spreiding van de vestigingen in de mechatronica, regio Zuid-West-Vlaanderen, 31 december 2010.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, **Verwerking:** Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 5.1: Mechatronica, top 10 op basis van loontrekkende tewerkstelling, regio Brugge (a).

(b)	(c)	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse	Toegevoegde waarde (x 1.000 euro)	
1	1	1	CNH Belgium	Zedelgem	Landbouwmachines	≥ 1.000 tew.	138.980
2	2	6	Tyco Electronics Belgium EC	Oostkamp	Elektronische onderdelen	500-999 tew.	80.055
3	4	9	Spicer Off Highway Products Division	Brugge	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	500-999 tew.	44.631
4	6	25	Cassidian Belgium	Oostkamp	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten	100-199 tew.	15.267
5	7	31	Packo Inox	Zedelgem	Landbouwmachines	100-199 tew.	14.896
6	8	33	IG Watteeuw International	Oostkamp	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	100-199 tew.	10.191
7	11	66	BEP Europe	Brugge	Productie- en laboratorium testmachines voor de automobiellindustrie	50-99 tew.	6.357
8	12	67	Donaldson Europe	Brugge	Filtreertoestellen	50-99 tew.	22.270
9	16	80	Beltherm	Zedelgem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew.	3.705
10	17	83	Otis	Oostkamp	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	50-99 tew.	32.251

(a) Loontrekkende tewerkstelling van de vestiging, toegevoegde waarde van de volledige onderneming.

(b) Plaats in de rangorde van alle metaalvestigingen in de regio Brugge.

(c) Plaats in de rangorde van alle metaalvestigingen in West-Vlaanderen.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Belfirst, Bureau van Dijk Electronic Publishing; Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 5.2: Mechatronica, top 10 op basis van loontrekkende tewerkstelling, regio Midden-West-Vlaanderen (a).

(b)	(c)	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse	Toegevoegde waarde (x 1.000 euro)	
1	14	57	GB Boucherie	Izegem	Borstelmachines	50-99 tew.	6.941
2	16	64	Werkhuizen Romain Soenen	Roeselare	Machines voor de metaalbewerking	50-99 tew.	4.684
3	18	70	Dewulf	Roeselare	Landbouwmachines	50-99 tew.	6.766
4	20	78	AVR	Roeselare	Landbouwmachines	50-99 tew.	8.053
5	22	85	Matec	Hooglede	Machines voor de metallurgie	50-99 tew.	2.542
6	27	96	Werkhuizen Damman	Roeselare	Machines voor winning van delfstoffen en voor de bouw	50-99 tew.	2.887
7	31	109	Vandaele Konstruktie	Oostrozebeke	Landbouwmachines	20-49 tew.	2.598
8	35	121	Lasko	Ingelmunster	Machines voor winning van delfstoffen en voor de bouw	20-49 tew.	2.231
9	38	129	Lysair	Wielsbeke	Industriële ontstoffingsinstallaties	20-49 tew.	3.762
10	39	132	Constructie Werkhuizen Demaitere	Moorslede	Landbouwmachines	20-49 tew.	2.558

(a) Loontrekkende tewerkstelling van de vestiging, toegevoegde waarde van de volledige onderneming.

(b) Plaats in de rangorde van alle metaalvestigingen in de regio Midden-West-Vlaanderen.

(c) Plaats in de rangorde van alle metaalvestigingen in West-Vlaanderen.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPP0, Belfirst, Bureau van Dijk Electronic Publishing, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 5.3: Mechatronica, top 10 op basis van loontrekkende tewerkstelling, regio Oostende (a).

(b)	(c)	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse	Toegevoegde waarde (x 1.000 euro)
1	1	2 Daikin Europe	Oostende	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	≥ 1.000 tew.	181.154
2	6	206 Deprez Construct	Ichtegem	Landbouwmachines	20-49 tew.	1.798
3	9	317 Berton Koeltechniek	Oostende	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	10-19 tew.	801
4	11	356 Dekomte Benelux	Oostende	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten	10-19 tew.	765
5	13	393 M. Beyne	Ichtegem	Landbouwmachines	5-9 tew.	920
6	22	588 Auto's De Ring	Ichtegem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	<5 tew.	246
7	30	717 Ameco	Ichtegem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	<5 tew.	176
8	38	832 Aero-Dyne Belgium	De Haan	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	<5 tew.	176
9	43	837 Topp and Screed Maintenance	Ichtegem	Machines voor winning van delfstoffen en voor de bouw	<5 tew.	20
10	45	839 Spidex	Middelkerke	Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	<5 tew.	63

(a) Loontrekkende tewerkstelling van de vestiging, toegevoegde waarde van de volledige onderneming.

(b) Plaats in de rangorde van alle metaalvestigingen in de regio Oostende.

(c) Plaats in de rangorde van alle metaalvestigingen in West-Vlaanderen.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPP0, Belfirst, Bureau van Dijk Electronic Publishing, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 5.4: Mechatronica, top 10 op basis van loontrekkende tewerkstelling, regio Westhoek (a).

(b)	(c)	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse	Toegevoegde waarde (x 1.000 euro)
1	2	12	Picanol	leper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	200-499 tew. 61.695
2	3	22	Connectronics	Poperinge	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten	200-499 tew. 18.979
3	4	41	PsiControl Mechatronics	leper	Elektronische onderdelen	100-199 tew. 7.113
4	6	46	Picanol	leper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	100-199 tew. 61.695
5	7	49	SKT	leper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	100-199 tew. 8.329
6	8	50	Page Electronica	Poperinge	Elektronische onderdelen	100-199 tew. 4.711
7	9	56	Packo Inox	Diksmuide	Landbouwmachines	50-99 tew. 14.896
8	10	58	Punch Graphix Prepress Belgium	leper	Materiaal en toebehoren voor drukkers	50-99 tew. 6.425
9	14	87	Brusselle Enterprises	Nieuwpoort	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	50-99 tew. 4.816
10	20	113	Stavelse metaalbouw	Alveringem	Gereedschapswerktuigen	20-49 tew. 2.246

(a) Loontrekkende tewerkstelling van de vestiging, toegevoegde waarde van de volledige onderneming.

(b) Plaats in de rangorde van alle metaalvestigingen in de regio Westhoek.

(c) Plaats in de rangorde van alle metaalvestigingen in West-Vlaanderen.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPO, Belfirst, Bureau van Dijk Electronic Publishing, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 5.5: Mechatronica, top 10 op basis van loontrekkende tewerkstelling, regio Zuid-West-Vlaanderen (a).

(b)	(c)	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse	Toegevoegde waarde (x 1.000 euro)
1	4	8	Michel Van de Wiele	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	500-999 tew. 75.243
2	6	15	L.V.D. Company	Wevelgem	Machines voor de metaalbewerking	200-499 tew. 20.197
3	10	26	Coopman Liften	Kuurne	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	100-199 tew. 13.222
4	11	27	Alliance International	Wevelgem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	100-199 tew. 17.327
5	20	52	Reznor Europe	Menen	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew. 6.582
6	23	55	Werkhuizen Lapauw	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	50-99 tew. 6.607
7	25	62	Trislot	Waregem	Filtreertoestellen	50-99 tew. 7.063
8	27	69	Isobar	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew. 3.747
9	29	81	Valvan Baling Systems	Menen	Hydraulische apparatuur	50-99 tew. 4.452
10	31	92	Delvano	Harelbeke	Landbouwmachines	50-99 tew. 4.450

(a) Loontrekkende tewerkstelling van de vestiging, toegevoegde waarde van de volledige onderneming.

(b) Plaats in de rangorde van alle metaalvestigingen in de regio Zuid-West-Vlaanderen.

(c) Plaats in de rangorde van alle metaalvestigingen in West-Vlaanderen.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPO, Belfirst, Bureau van Dijk Electronic Publishing, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

6. TOEGEVOEGDE WAARDE

De toegevoegde waarde is het bedrag dat de productiefactoren aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten toevoegen en is gelijk aan het verschil tussen de waarde van de geproduceerde goederen en diensten en de waarde van de in het productieproces verbruikte goederen en diensten. Anders gezegd kan de bruto toegevoegde waarde ook beschouwd worden als de som van de vergoedingen voor de primaire productiefactoren die ingeschakeld zijn in het productieproces (lonen, wedden, kapitaalinkomen, winst, enz.).

Aanvankelijk selecteerden we de ondernemingen in Belfirst op basis van hun hoofd nace-code. Bij analyse bleek het staal echter grote verschillen te vertonen met de selectie die we eerder maakten in de RSZ-statistiek. De redenering dat de eenheid tussen beide statistieken verschilt, namelijk vestiging versus onderneming en de mogelijkheid dat de locatie van de vestiging en van de onderneming niet dezelfde zijn (cfr. hoofdstuk 2), bleek de verschillen slechts miniem te verklaren. De grootste reden voor de verschillen werd gevonden in ongelijke nace-codes⁴ van de bedrijven in beide statistieken waardoor sommige ondernemingen in de ene statistiek wel en in de andere statistiek niet tot de mechatronica behoren.

Om de vergelijkbaarheid tussen de verschillende hoofdstukken enerzijds en de analyse naar regio anderzijds te garanderen opteerden we ervoor om bij de analyse van de toegevoegde waarde, die bedrijven in aanmerking te nemen die deel uitmaakten van de analyse van de loontrekkende tewerkstelling. We vertrokken voor de analyse dus van de RSZ-lijst en niet van de Belfirst-lijst.

De totale toegevoegde waarde werd dus berekend als som van de toegevoegde waarde van de ondernemingen met nace-code in de mechatronica en met vestiging in West-Vlaanderen die in 2010 een jaarrekening neerlegden. Voor die bedrijven met ook een aanzienlijke tewerkstelling in vestigingen buiten West-Vlaanderen, werd het West-Vlaamse aandeel in de totale toegevoegde waarde van de onderneming pro-rata de loontrekkende tewerkstelling berekend. Hetzelfde gebeurde voor de ondernemingen uit de metaalsector. Het nadeel is dat deze berekeningswijze niet toeliet om de West-Vlaamse cijfers te positioneren ten opzichte van de Vlaamse cijfers.

De resultaten van deze berekeningen staan in tabel 6.1.

⁴ Voor het toekennen van nace-codes vertrekt Bureau van Dijk van de BTW-registratie. Bij ondernemingen die meerdere nace-codes lieten registreren, wordt de eerste nace-code in de lijst beschouwd als de hoofd nace-code. De nace-codes volgens de BTW-registratie kunnen sterk afwijken van de nace-codes volgens de RSZ.

Tabel 6.1: Toegevoegde waarde (x1.000 euro) van de mechatronica en de metaalsector, West-Vlaamse regio's en West-Vlaanderen, 2010.

Regio's	Mechatronica	Aandeel regio's	Metaal	Aandeel regio's	Aandeel mechatronica in metaal
Brugge	359.157	35,9%	565.856	22,7%	63,5%
Midden-West-Vlaanderen	90.688	9,1%	496.525	20,0%	18,3%
Oostende	186.119	18,6%	216.124	8,7%	86,1%
Westhoek	140.112	14,0%	302.253	12,1%	46,4%
Zuid-West-Vlaanderen	223.393	22,4%	907.551	36,5%	24,6%
West-Vlaanderen	999.469	100%	2.488.309	100%	39,9%

Bron: Belfirst, Bureau Van Dijk Electronic Publishing, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De West-Vlaamse mechatronicabedrijven realiseren samen bijna 1 miljard euro toegevoegde waarde. In Brugge wordt het grootste deel van de toegevoegde waarde in de West-Vlaamse mechatronica gerealiseerd (35,9%). Zuid-West-Vlaanderen en Oostende vervolledigen de top drie met respectievelijk 22,4% en 18,6%. Daarna volgen de Westhoek (14,0%) en Midden-West-Vlaanderen (9,1%). Met uitzondering van Oostende, komt de verdeling van de toegevoegde waarde in West-Vlaanderen vrij goed overeen met de verdeling van de loontrekkende tewerkstelling (cfr. tabel 3.1). Ook de verdeling van de toegevoegde waarde in de metaalsector volgt vrij goed de verdeling van de loontrekkende tewerkstelling.

Van de totale toegevoegde waarde die de metaalbedrijven in West-Vlaanderen realiseren, kan 39,9% worden toegeschreven aan de mechatronicabedrijven. Ook dit percentage correspondeert met de aandelen bij de loontrekkende tewerkstelling. Binnen West-Vlaanderen springen Brugge en vooral Oostende in het oog met respectievelijk 63,5% en 86,1% van de toegevoegde waarde in de metaalsector, die in de mechatronica wordt gerealiseerd.

Opvallend is ook dat - ondanks het overwicht van mechatronicabedrijven in de top 10 van de metaalbedrijven in de Westhoek - de toegevoegde waarde van de mechatronica er slechts goed is voor 46,4% van de toegevoegde waarde gerealiseerd door de metaalsector. Hetzelfde stelden we vast bij de loontrekkende tewerkstelling (aandeel van 44,6%).

7. SAMENVATTENDE TABEL

Tabel 7.1: Vestigingen, loontrekkenden, zelfstandigen en toegevoegde waarde (x1.000 euro) van de mechatronica, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2010.

Regio's	Vestigingen	Loontrekkenden	Zelfstandigen	Toegevoegde waarde
Brugge	45	4.681	28	359.157
Midden-West-Vlaanderen	80	1.412	37	90.688
Oostende	11	1.393	7	186.119
Westhoek	35	1.765	29	140.112
Zuid-West-Vlaanderen	71	2.823	42	223.393
West-Vlaanderen	242	12.074	143	999.469
Vlaams Gewest	733	29.517	262	
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaams Gewest	33,0%	40,9%	54,6%	

Bron: RSZ, RSVZ, Belfirst, Bureau Van Dijk Electronic Publishing, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 7.2: Vestigingen, loontrekkenden, zelfstandigen en toegevoegde waarde (x1.000 euro) van de metaalsector, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2010.

Regio's	Vestigingen	Loontrekkenden	Zelfstandigen	Toegevoegde waarde
Brugge	140	6.840	127	565.856
Midden-West-Vlaanderen	336	7.196	154	496.525
Oostende	49	1.858	44	216.124
Westhoek	148	3.960	104	302.253
Zuid-West-Vlaanderen	245	9.952	164	907.551
West-Vlaanderen	918	29.806	593	2.488.309
Vlaams Gewest	3.563	137.142	1.674	
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaams Gewest	25,8%	21,7%	35,4%	

Bron: RSZ, RSVZ, Belfirst, Bureau Van Dijk Electronic Publishing, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

8. BESLUIT

De West-Vlaamse mechatronicasector zorgde in 2010 voor een loontrekkende tewerkstelling van 12.074 personen en maakt hiermee 40,5% uit van de West-Vlaamse metaalsector. De West-Vlaamse bedrijven waren tevens goed voor ruim 40% van de totale loontrekkende tewerkstelling in de Vlaamse mechatronica.

West-Vlaanderen én alle West-Vlaamse regio's zijn – in vergelijking met het Vlaamse Gewest – gespecialiseerd in de mechatronica. De aard van die specialisatie verschilt wel aanzienlijk tussen de regio's. In Oostende en Brugge wordt alle tewerkstelling of toch het overgrote deel ervan gecreëerd door één tot drie grote bedrijven. In Zuid- en Midden-West-Vlaanderen domineren dan weer de kleine en middelgrote ondernemingen.

De specialisatie van West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen inzake mechatronica uitte zich ook in andere indicatoren. West-Vlaanderen heeft bijvoorbeeld een aandeel van meer dan 50% in het aantal Vlaamse zelfstandigen in de sector. Verder bleek ook dat de toegevoegde waarde die de West-Vlaamse mechatronicabedrijven realiseren goed is voor 40% van de toegevoegde waarde die in de West-Vlaamse metaalbedrijven wordt gerealiseerd.

In de top 100 van West-Vlaamse metaalbedrijven komen er 37 mechatronicabedrijven voor, in de top 10 zijn er dat vijf. De twee grootste West-Vlaamse metaalbedrijven zijn tevens bedrijven uit de mechatronica, namelijk CNH te Zedelgem en Daikin te Oostende. Tevens in de top 10 vinden we Tyco te Oostkamp, Michel Van de Wiele te Kortrijk en Spicer Off Highway te Brugge.

Bedrijven uit de top 10 van de metaalsector die niet tot de mechatronica behoren zijn Bekaert te Zwevegem, Barco met vestigingen te Kortrijk en Kuurne, Bombardier te Brugge en Proferro te Ieper.

In de Westhoek en in de regio Brugge blijkt dat de top van de metaalsector gedomineerd wordt door bedrijven die specifiek actief zijn in de mechatronica. Respectievelijk acht en zes bedrijven in de top 10 van de regionale metaalsector behoren tot de mechatronica. Het overwicht van de mechatronica-bedrijven in de top 10 van de Westhoekse metaalsector uit zich echter niet in de cijfers van de loontrekkende tewerkstelling en de toegevoegde waarde. In Brugge is dit wel het geval, hoewel gestoeld op een zeer beperkt aantal grote bedrijven.

In Oostende domineert één bedrijf de mechatronica en meteen ook de Oostendse metaalsector.

In Midden-West-Vlaanderen zien we geen grote mechatronicabedrijven. De regio vertoont daarentegen wel een geconcentreerde doch kleinschalige specialisatie.

In Zuid-West-Vlaanderen is er een evenwichtige spreiding van kleine over middelgrote tot grote ondernemingen in de mechatronica die in een ruimere metaalspecialisatie zijn ingebed.

9. BIJLAGETABELLEN

Tabel 9.1: Situering van de mechatronica op basis van de loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2010.

Regio's	Mechatronics	Metaal	Industrie	Totaal	Aandeel mechatronics in metaal	Aandeel mechatronics in industrie	Aandeel mechatronics in totaal	Specialisatiegraad mechatronics tov West-Vl.	Specialisatiegraad mechatronics tov Vl. Gewest
Brugge	4.681	6.840	13.742	103.069	68,4%	34,1%	4,5%	152,8%	333,9%
Midden-West-Vlaanderen	1.412	7.196	28.206	89.345	19,6%	5,0%	1,6%	53,2%	116,2%
Oostende	1.393	1.858	4.450	39.477	75,0%	31,3%	3,5%	118,7%	259,4%
Westhoek	1.765	3.960	12.473	62.010	44,6%	14,2%	2,8%	95,8%	209,3%
Zuid-West-Vlaanderen	2.823	9.952	27.891	112.350	28,4%	10,1%	2,5%	84,5%	184,7%
West-Vlaanderen	12.074	29.806	86.762	406.251	40,5%	13,9%	3,0%	100,0%	218,5%
Vlaams Gewest	29.517	137.142	384.129	2.170.097	21,5%	7,7%	1,4%		100,0%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de mechatronica, metaalsector, industrie en totale economie, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2007-2010.

Regio's	Evolutie mechatronica			Evolutie metaalsector			Evolutie industrie			Evolutie totaal		
	2007	2010	2007-2010	2007	2010	2007-2010	2007	2010	2007-2010	2007	2010	2007-2010
Brugge	4.926	4.681	-5,0%	7.609	6.840	-10,1%	14.949	13.742	-8,1%	100.944	103.069	+2,1%
Midden-West-Vlaanderen	1.727	1.412	-18,2%	7.957	7.196	-9,6%	30.369	28.206	-7,1%	88.671	89.345	+0,8%
Oostende	1.394	1.393	-0,1%	1.958	1.858	-5,1%	4.873	4.450	-8,7%	39.932	39.477	-1,1%
Westhoek	2.338	1.765	-24,5%	4.292	3.960	-7,7%	13.353	12.473	-6,6%	61.283	62.010	+1,2%
Zuid-West-Vlaanderen	3.051	2.823	-7,5%	10.257	9.952	-3,0%	30.955	27.891	-9,9%	112.222	112.350	+0,1%
West-Vlaanderen	13.436	12.074	-10,1%	32.073	29.806	-7,1%	94.499	86.762	-8,2%	403.052	406.251	+0,8%
Vlaams Gewest	32.309	29.517	-8,6%	157.619	137.142	-13,0%	417.589	384.129	-8,0%	2.139.878	2.170.097	+1,4%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.3: Mechatronica, top 100 op basis van loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen.

Top 100	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1	CNH Belgium NV	Zedelgem	Landbouwmachines	> 1.000 tew.
2	Daikin Europe NV	Oostende	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	≥ 1.000 tew.
3	Tyco Electronics Belgium EC	Oostkamp	Elektronische onderdelen	500-999 tew.
4	Michel Van de Wiele	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	500-999 tew.
5	Spicer Off Highway Products Division	Brugge	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	500-999 tew.
6	Picanol	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	200-499 tew.
7	L.V.D. Company	Wevelgem	Machines voor de metaalbewerking	200-499 tew.
8	Connectronics	Poperinge	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten	200-499 tew.
9	Cassidian Belgium NV	Oostkamp	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten	100-199 tew.
10	Coopman Liften	Kuurne	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	100-199 tew.
11	Alliance International	Wevelgem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	100-199 tew.
12	Packo Inox	Zedelgem	Landbouwmachines	100-199 tew.
13	IG Watteeuw International	Oostkamp	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	100-199 tew.
14	PsiControl Mechatronics	Ieper	Elektronische onderdelen	100-199 tew.
15	Picanol	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	100-199 tew.
16	SKT	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	100-199 tew.
17	Page Electronica	Poperinge	Elektronische onderdelen	100-199 tew.
18	Reznor Europe	Menen	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew.
19	Werkhuizen Lapauw	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	50-99 tew.
20	Packo Inox	Diksmuide	Landbouwmachines	50-99 tew.
21	GB Boucherie	Izegem	Machines voor de metaalbewerking	50-99 tew.
22	Punch Graphix Prepress Belgium	Ieper	Materiaal en toebehoren voor drukkers	50-99 tew.
23	Trislot	Waregem	Filtreertoestellen	50-99 tew.
24	Werkhuizen Romain Soenen	Roeselare	Machines voor de metaalbewerking	50-99 tew.
25	BEP Europe	Brugge	Productie- en laboratorium testmachines voor de automobiellndustrie	50-99 tew.
26	Donaldson Europe	Brugge	Filtreertoestellen	50-99 tew.
27	Isobar	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew.
28	Dewulf	Roeselare	Landbouwmachines	50-99 tew.
29	AVR	Roeselare	Landbouwmachines	50-99 tew.

30	Beltherm	Zedelgem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew.
31	Valvan Baling Systems	Menen	Hydraulische apparatuur	50-99 tew.
32	Otis	Oostkamp	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	50-99 tew.
33	Matec	Hoogdele	Machines voor de metallurgie	50-99 tew.
34	Brusselle Enterprises	Nieuwpoort	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	50-99 tew.
35	Delvano	Harelbeke	Landbouwmachines	50-99 tew.
36	BCV Works	Kuurne	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew.
37	Werkhuizen Damman	Roeselare	Machines voor winning van delfstoffen en voor de bouw	50-99 tew.
38	Pattyn Packing Lines	Brugge	Verpakkingsmachines	20-49 tew.
39	Vandaele Konstruktie NV	Oostrozebeke	Landbouwmachines	20-49 tew.
40	Stavelse Metaalbouw	Alveringem	Gereedschapswerktuigen	20-49 tew.
41	Kone Belgium	Zedelgem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.
42	Traficon International	Wevelgem	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten	20-49 tew.
43	Motogroup	Brugge	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.
44	Lasko BVBA	Ingelmunster	Machines voor winning van delfstoffen en voor de bouw	20-49 tew.
45	Typhoon Industriële Ventilatie	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	20-49 tew.
46	Verbrugge NV	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.
47	Lysair	Wielsbeke	Industriële ontstoffingsinstallaties	20-49 tew.
48	Primus	Wevelgem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.
49	Constructie Werkhuizen Demaitere	Moorslede	Landbouwmachines	20-49 tew.
50	Werkhuizen Deswarte	Izegem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.
51	Eliet	Zwevegem	Landbouwmachines	20-49 tew.
52	DKR Refrigerations	Harelbeke	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	20-49 tew.
53	Haco	Roeselare	Machines voor de metaalbewerking	20-49 tew.
54	Depoortere	Waregem	Landbouwmachines	20-49 tew.
55	Constructiewerkhuizen Deman	Ledegem	Machines voor winning van delfstoffen en voor de bouw	20-49 tew.
56	Calis Projects BVBA	Wervik	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	20-49 tew.
57	Aralco Natural Ventilation Systems	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	20-49 tew.
58	Axima refrigeration NV	Izegem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	20-49 tew.
59	Cluma Engineering NV	Roeselare	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.
60	Constructie Bruynooghe	Staden	Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	20-49 tew.

61	Werkhuizen Landuyt	Brugge	Houtbewerkingsmachines	20-49 tew.
62	Atelier Dumon	Brugge	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.
63	Hafibo	Waregem	Ontstoffingsinstallaties	20-49 tew.
64	Van Dommele Engineering	Wevelgem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.
65	Bascules Robbe	Torhout	Weegmachines	20-49 tew.
66	Demeyer Construct	Menen	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.
67	Maes Jonker	Izegem	Gereedschapswerktuigen	20-49 tew.
68	Ypes	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	20-49 tew.
69	Etablissements P. Delaere	Deerlijk	Weegtoestellen	20-49 tew.
70	Spica	Kortrijk	Elektronische onderdelen	20-49 tew.
71	Ninix Technologies	Brugge	Elektronische onderdelen	20-49 tew.
72	Vameco BVBA	Diksmuide	Motoren en turbines	20-49 tew.
73	Assemblics	Harelbeke	Elektronische printplaten	20-49 tew.
74	Constructies Vercaigne	Moorslede	Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	20-49 tew.
75	Desmet Machinebouw Engineering	Wielsbeke	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.
76	Gernal	Wervik	Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	20-49 tew.
77	Thermote en Vanhalst	Waregem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.
78	Matthys	Waregem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.
79	Motus	Roeselare	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.
80	Shapes Subcontracting	Roeselare	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.
81	C.E.S. NV	Kortrijk	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	20-49 tew.
82	Meersschaert G.R.J.	Kuurne	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.
83	Deprez Construct	Ichtegem	Landbouwmachines	20-49 tew.
84	Vapo Hydraulics	Moorslede	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	20-49 tew.
85	Devos Agri	Wingene	Landbouwmachines	20-49 tew.
86	Raf Fieuw Koeltechnieken Onder	Roeselare	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	20-49 tew.
87	RDL Engineering	Izegem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.
88	Handsaeme-Machinery	Izegem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.
89	Spiessens	Tielt	Transportbanden	20-49 tew.
90	Schramme Toelevering	Izegem	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	20-49 tew.
91	Rentec	Pittem	Afvalrecyclingmachines en industriële drukvaten	20-49 tew.

92	Herbo	Knokke-Heist	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.
93	Werkhuizen Lavy	Brugge	Machines voor ontbossing	20-49 tew.
94	SKT Service	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	10-19 tew.
95	Limotec	Anzegem	Brand-, gas- en CO-detectiesystemen	10-19 tew.
96	Assab+	Lendeledede	Elektronische onderdelen	10-19 tew.
97	Union	Waregem	Landbouwmachines	10-19 tew.
98	Digimatic	Ieper	Landbouwmachines	10-19 tew.
99	Soenen Hendrik	Izegem	Machines voor de kunststof- en rubberindustrie	10-19 tew.
100	Belmeko	Brugge	Poederlakinstallaties en spuitcabines	10-19 tew.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPP0, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.4: Metaalsector, top 100 op basis van loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen (a).

Top 100	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1	CNH Belgium NV	Zedelgem	Landbouwmachines	> 1.000 tew.
2	Daikin Europe NV	Oostende	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	≥ 1.000 tew.
3	NV Bekaert SA	Zwevegem	Koudtrekken van draad	≥ 1.000 tew.
4	Barco	Kuurne	Consumentenelektronica	500-999 tew.
5	Barco	Kortrijk	Consumentenelektronica	500-999 tew.
6	Tyco Electronics Belgium EC	Oostkamp	Elektronische onderdelen	500-999 tew.
7	Bombardier Transportation Belgium	Brugge	Rollend materieel voor spoorwegen	500-999 tew.
8	Michel Van de Wiele	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	500-999 tew.
9	Spicer Off Highway Products Division	Brugge	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	500-999 tew.
10	Proferro	Ieper	Gieten van ijzer	500-999 tew.
11	Sadef	Hooglede	Koudvormen of koudfelsen	200-499 tew.
12	Picanol	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	200-499 tew.
13	VDL Jonckheere Bus & Coach	Roeselare	Motorvoertuigen	200-499 tew.
14	Betafence NV	Zwevegem	Artikelen van draad, kettingen en veren	200-499 tew.
15	L.V.D. Company	Wevelgem	Machines voor de metaalbewerking	200-499 tew.
16	NV Bekaert SA	Deerlijk	Koudtrekken van draad	200-499 tew.
17	Philips Innovative Applications	Brugge	Consumentenelektronica	200-499 tew.
18	NV Bekaert SA	Ingelmunster	Koudtrekken van draad	200-499 tew.
19	Mol Cy	Staden	Motorvoertuigen	200-499 tew.
20	Joris Ide Site Hille	Wingene	Metalen constructiewerken	200-499 tew.
21	Isocab NV	Harelbeke	Metalen deuren en vensters	200-499 tew.
22	Connectronics	Poperinge	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten	200-499 tew.
23	Renson Ventilation	Waregem	Ventilatie en zonwering	200-499 tew.
24	Remi Claeys Aluminium	Lichtervelde	Aluminium	100-199 tew.
25	Cassidian Belgium	Oostkamp	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten	100-199 tew.
26	Coopman Liften	Kuurne	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	100-199 tew.
27	Alliance International	Wevelgem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	100-199 tew.
28	Mutoh Europe	Oostende	Computers en randapparatuur	100-199 tew.
29	Delta Light	Wevelgem	Lampen en verlichtingsapparaten	100-199 tew.

30	Pullmaflex Benelux	Wevelgem	Artikelen van draad, kettingen en veren	100-199 tew.
31	Packo Inox	Zedelgem	Landbouwmachines	100-199 tew.
32	Sapa RC Profiles Vestiging Lichtervelde	Lichtervelde	Aluminium	100-199 tew.
33	IG Watteeuw International	Oostkamp	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	100-199 tew.
34	Jonckheere Subcontracting	Roeselare	Plaatwerk en lasconstructies	100-199 tew.
35	Wema	Zedelgem	Verspanend bewerken van metalen	100-199 tew.
36	Geldof - Metaalconstructie	Harelbeke	Tanks, reservoirs en bergingsmiddelen	100-199 tew.
37	Boal Belgium	Wevelgem	Aluminium	100-199 tew.
38	Parts & Components	Roeselare	Metalen onderdelen voor trucks	100-199 tew.
39	Konstruktiewerkhuizen Stas	Waregem	Carrosserieën voor motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	100-199 tew.
40	Novy	Kuurne	Elektrische huishoudapparaten	100-199 tew.
41	PsiControl Mechatronics	Ieper	Elektronische onderdelen	100-199 tew.
42	Structuplas	Izegem	Kunststofonderdelen voor motorvoertuigen	100-199 tew.
43	Savic	Kortrijk	Stof- en geurbestrijdingssystemen en hydraulica	100-199 tew.
44	Melexis	Ieper	Communicatieapparatuur	100-199 tew.
45	Modular Lighting Instruments	Roeselare	Lampen en verlichtingsapparaten	100-199 tew.
46	Picanol	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	100-199 tew.
47	Villeroy & Boch Wellness	Roeselare	Sanitaire artikelen van metaal	100-199 tew.
48	Bmtech Kortrijk	Kortrijk	Verspanend bewerken van metalen	100-199 tew.
49	SKT	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	100-199 tew.
50	Page Electronica	Poperinge	Elektronische onderdelen	100-199 tew.
51	Louage en Wisselinck	Ardoos	Hang- en sluitwerk	50-99 tew.
52	Reznor Europe	Menen	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew.
53	Vyncke - Energietechniek	Harelbeke	Stoomketels	50-99 tew.
54	Ferromatrix	Kortrijk	Gieten van ijzer	50-99 tew.
55	Werkhuizen Lapauw	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	50-99 tew.
56	Packo Inox	Diksmuide	Landbouwmachines	50-99 tew.
57	GB Boucherie	Izegem	Machines voor de metaalbewerking	50-99 tew.
58	Punch Graphix Prepress Belgium	Ieper	Materiaal en toebehoren voor drukkers	50-99 tew.
59	Weweler-Colaert	Poperinge	Artikelen van draad, kettingen en veren	50-99 tew.
60	Jaegerson NV	Beernem	Verspanend bewerken van metalen	50-99 tew.

61	Fomeco NV	Zwevegem	Plaat- en buisbewerking	50-99 tew.
62	Trislot	Waregem	Filtreertoestellen	50-99 tew.
63	Team Industries Roeselare	Roeselare	Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal	50-99 tew.
64	Werkhuizen Romain Soenen	Roeselare	Machines voor de metaalbewerking	50-99 tew.
65	Vulkoprin	Tielt	Wielen en technische vormstukken	50-99 tew.
66	BEP Europe	Brugge	Productie- en laboratorium testmachines voor de automobiellndustrie	50-99 tew.
67	Donaldson Europe	Brugge	Filtreertoestellen	50-99 tew.
68	NV Bekaert SA	Kortrijk	Koudtrekken van draad	50-99 tew.
69	Isobar	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew.
70	Dewulf	Roeselare	Landbouwmachines	50-99 tew.
71	The European Van Company	Brugge	Carrosserieën voor motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	50-99 tew.
72	Superia Radiatoren	Zedelgem	Radiatoren en ketels voor centrale verwarming	50-99 tew.
73	Assa Abloy	Nieuwpoort	Hang- en sluitwerk	50-99 tew.
74	NV Bekaert SA	Zwevegem	Koudtrekken van draad	50-99 tew.
75	M. Vandenabeele	Ingelmunster	Elektrische en elektronische benodigdheden voor motorvoertuigen	50-99 tew.
76	BMT Aerospace International	Oostkamp	Lucht- en ruimtevaartuigen en gerelateerde toestellen	50-99 tew.
77	Kopal	Kortemark	Metalen constructiewerken	50-99 tew.
78	AVR	Roeselare	Landbouwmachines	50-99 tew.
79	R.M.C.	Roeselare	Verspanend bewerken van metalen	50-99 tew.
80	Beltherm	Zedelgem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew.
81	Valvan Baling Systems	Menen	Hydraulische apparatuur	50-99 tew.
82	Toeleveringsbedrijf Steelandt	Oudenburg	Verspanend bewerken van metalen	50-99 tew.
83	Otis	Oostkamp	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	50-99 tew.
84	Konstruktiewerkhuizen Germain		Onderdelen, wisselstukken en accessoires voor auto's en vrachtwagens	50-99 tew.
	Deconinck	Waregem		
85	Matec	Hooglede	Machines voor de metallurgie	50-99 tew.
86	Televic Healthcare	Izegem	Communicatieapparatuur	50-99 tew.
87	Brusselle Enterprises	Nieuwpoort	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	50-99 tew.
88	Poperinge Metal Construction	Poperinge	Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal	50-99 tew.
89	O.V.A.	Ardoos	Carrosserieën voor motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	50-99 tew.
90	Vero Duco	Veurne	Ventilatie en zonwering	50-99 tew.

91	Neon Elite	Pittem	Lampen en verlichtingsapparaten	50-99 tew.
92	Delvano	Harelbeke	Landbouwmachines	50-99 tew.
93	Bekaert Carding Solutions NV	Zwevegem	Artikelen van draad, kettingen en veren	50-99 tew.
94	BCV Works	Kuurne	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	50-99 tew.
95	Maeyaert	Roeselare	Verspanend bewerken van metalen	50-99 tew.
96	Werkhuizen Damman	Roeselare	Machines voor winning van delfstoffen en voor de bouw	50-99 tew.
97	Metaalconstructie Vanderscheuren	Diksmuide	Verspanend bewerken van metalen	50-99 tew.
98	Indust. Toeleveringsbedr. God.	Roeselare	Verspanend bewerken van metalen	50-99 tew.
99	Building Windows	Anzegem	Metalen deuren en vensters	50-99 tew.
100	Devos Plaatbewerkingen	Wingene	Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal	50-99 tew.

(a) In het grijs werden de vestigingen uit de mechatronica aangeduid.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.5: Metaalsector, top 100 op basis van toegevoegde waarde, West-Vlaanderen.

Top 100	Naam	Gemeente (zetel)	Activiteit	Toegevoegde waarde (x1.000 euro)	
1	Philips Innovative Applications	Brussel	Consumentenelektronica	375.866	*
2	N.V. Bekaert S.A.	Zwevegem	Koudtrekken van draad	270.326	*
3	Barco	Kortrijk	Optische instrumenten en foto- en filmapparatuur	183.162	**
4	Daikin Europe NV	Oostende	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	181.154	
5	Cnh Belgium	Zedelgem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	138.980	
6	Bombardier Transportation Belgium	Diegem	Rollend materieel voor spoorwegen	81.754	*
7	Tyco Electronics Belgium EC	Oostkamp	Elektronische onderdelen	80.055	
8	Michel Van de Wiele	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	75.243	
9	Kone Belgium	Brussel	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	63.960	*
10	Picanol	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	61.695	**
11	Sadef	Hooglede	Koudvormen of koudfelsen	59.013	
12	Spicer Off-Highway Belgium	Brugge	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	44.631	
13	Joris Ide	Zwevezele	Metalen constructiewerken en delen daarvan	41.852	*
14	Betafence	Zwevegem	Artikelen van draad, kettingen en veren	40.610	
15	Otis	Groot-Bijgaarden	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	32.251	*
16	Galva Power Group	Houthalen	Oppervlaktebehandeling van metalen	29.180	*
17	VDL Bus Roeselare	Roeselare	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	27.806	
18	Proferro	Ieper	Gieten van ijzer	27.150	
19	Renson Ventilation	Waregem	Ventilatie en zonwering	23.726	
20	Melexis	Ieper	Communicatieapparatuur	23.245	
21	Donaldson Europe	Heverlee	Filtreertoestellen	22.270	*
22	Sapa RC Profiles	Lichtervelde	Aluminium	21.471	*
23	L.V.D. Company	Wevelgem	Machines voor de metaalbewerking	20.197	
24	Axima Refrigeration NV	Antwerpen	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	19.678	*
25	Remi Claeys Aluminium	Lichtervelde	Aluminium	19.171	
26	Delta Light	Wevelgem	Lampen en verlichtingsapparaten	19.166	

27	Connectronics	Kampenhout	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	18.979	*
28	Alliance International	Wevelgem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	17.327	*
29	Scientific - Atlanta Europe	Kortrijk	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	16.308	
30	Geldof - Metaalconstructie	Harelbeke	Tanks, reservoirs en bergingsmiddelen	15.475	
31	Cassidian Belgium	Oostkamp	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	15.267	
32	Packo Inox	Zedelgem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	14.896	**
33	Mol Cy	Hooglede	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	14.784	
34	Novy	Kuurne	Elektrische huishoudapparaten	14.057	
35	Apok	Kampenhout	Dakmaterialen	13.677	*
36	Pullmaflex Benelux	Wevelgem	Artikelen van draad, kettingen en veren	13.340	
37	Coopman Liften	Kuurne	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	13.222	
38	BMT Aerospace International	Oostkamp	Lucht- en ruimtevaartuigen en gerelateerde toestellen	13.029	
39	Vero Duco	Veurne	Ventilatie en zonwering	12.612	
40	Vyncke - Energietechniek	Harelbeke	Stoomketels	11.966	
41	Isocab	Harelbeke	Metalen deuren en vensters	11.962	
42	Mutoh Belgium	Oostende	Computers en randapparatuur	11.099	
43	Assa Abloy	Nieuwpoort	Vervaardiging van hang- en sluitwerk	10.333	*
44	IG Watteeuw International	Oostkamp	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	10.191	
45	Defrancq Bouwspecialiteiten	Roeselare	Dakbedekkingmaterialen	9.183	*
46	Savic	Kortrijk	Stof- en geurbestrijdingssystemen en hydraulica	8.771	
47	SKT	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	8.329	
48	C-Mec Kortrijk	Kortrijk	Verspanend bewerken van metalen	8.089	
49	AVR	Roeselare	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	8.053	
50	Modular Lighting Instruments	Roeselare	Lampen en verlichtingsapparaten	8.001	
51	Wema	Zedelgem	Verspanend bewerken van metalen	7.794	
52	Ferromatrix	Kortrijk	Gieten van ijzer	7.535	
53	Konstruktiewerkhuizen Stas	Waregem	Carrosserieën voor motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	7.421	
54	Traficon International	Wevelgem	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	7.420	
55	Jonckheere Subcontracting	Roeselare	Plaatwerk en lasconstructies	7.411	
56	Psicontrol Mechatronics	Ieper	Elektronische onderdelen	7.113	
57	Boal-Belgium	Wevelgem	Aluminium	7.074	

58	Trislot	Waregem	Filtreertoestellen	7.063
59	GB Boucherie	Izegem	Machines voor de metaalbewerking	6.941
60	Dewulf	Roeselare	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	6.766
61	Konstruktiewerkhuizen Germain Deconinck	Waregem	Onderdelen, wisselstukken en accessoires voor auto's en vrachtwagens	6.685
62	Werkhuizen Lapauw	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	6.607
63	Villeroy & Boch Wellness	Roeselare	Sanitaire artikelen van metaal	6.583
64	Reznor Europe	Menen	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	6.582
65	Weweler-Colaert	Poperinge	Artikelen van draad, kettingen en veren	6.491
66	Punch Graphix Prepress Belgium	Ieper	Materiaal en toebehoren voor drukkers	6.425
67	BEP Europe	Brugge	Productie- en laboratorium testmachines voor de automobiellndustrie	6.357
68	Louage En Wisselinck	Ardoosie	Vervaardiging van hang- en sluitwerk	6.221
69	Parts & Components	Roeselare	Metalen onderdelen voor trucks	6.107
70	Motogroup	Brugge	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	5.543
71	Kopal	Kortemark	Metalen constructiewerken en delen daarvan	5.457
72	Alex	Wevelgem	Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal	5.456
73	Renson Sunprotection-Projects	Waregem	Ventilatie en zonwering	5.450
74	Fomeco	Zwevegem	Plaat- en buisbewerking	5.174
75	Vulkoprin	Tielt	Vervaardiging van andere producten van metaal, n.e.g.	5.153
76	Summa	Hooglede	Computers en randapparatuur	5.113
77	Vanassche Firefighting Engineering	Harelbeke	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	5.091
78	Brusselle Enterprises	Nieuwpoort	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	4.816
79	Superia Radiatoren	Zedelgem	Radiatoren en ketels voor centrale verwarming	4.795
80	Page Elektronica	Poperinge	Elektronische onderdelen	4.711
81	Werkhuizen Romain Soenen	Roeselare	Machines voor de metaalbewerking	4.684
82	M. Vandenabeele	Ingelmunster	Elektrische en elektronische benodigdheden voor motorvoertuigen	4.607
83	Devos Plaatbewerkingen	Zwevezele	Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal	4.575
84	Televic Healthcare	Izegem	Communicatieapparatuur	4.547
85	B. B. E. NV	Brussel	Tanks, reservoirs en bergingsmiddelen	4.538
86	Valvan Baling Systems	Menen	Hydraulische apparatuur	4.452
87	Delvano	Harelbeke	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	4.450

88	Team Industries Roeselare	Roeselare	Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal	4.129
89	Unitron	Poperinge	Communicatieapparatuur	4.073
90	Jaegerson	Beernem	Verspanend bewerken van metalen	4.056
91	Titan Baratto	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	4.041 *
92	Vanderscheuren Metaalconstructie	Diksmuide	Verspanend bewerken van metalen	3.902
93	Aralco Natural Ventilation Systems	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	3.889
94	Verbrugge	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	3.883
95	Haki	Izegem	Metalen deuren en vensters	3.876
96	Bekaert Carding Solutions	Zwevegem	Artikelen van draad, kettingen en veren	3.869
97	Gebroeders Demasure	Tiegem	Metalen deuren en vensters	3.816
98	Lysair	Waregem	Industriële ontstoffsinstallaties	3.762
99	Isobar	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	3.747
100	Beltherm	Zedelgem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling	3.705

* Toegevoegde waarde heeft betrekking op West-Vlaamse en niet-West-Vlaamse vestigingen.

** Toegevoegde waarde heeft betrekking op meerdere West-Vlaamse vestigingen.

[a] In het grijs werden de vestigingen uit de mechatronica aangeduid.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPP0, Belfirst, Bureau van Dijk Electronic Publishing, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

10. LITERATUUR

WES, Stand van zaken van de kennisgedreven creatieve economie Zuid-West-Vlaanderen, 2011, 27 p.

AGORIA, Mechatronica: Werken aan de toekomst van onze industrie, 2010, 13 p.
